

Tyrimas „Mokinio poreikių pažinimas ir motyvacijos formavimas solfedžio pamokoje“

Tyrimo objektas – 2–3 klasės Dembavos skyriaus mokinių mokymosi poreikiai ir motyvacija bei jos ugdymo procesas solfedžio pamokose.

Tyrimo tikslas – išsiaiškinti 2–3 klasių mokymosi poreikius bei motyvaciją skatinančius veiksmus solfedžio pamokose.

Uždaviniai:

1. išanalizuoti mokymosi motyvų ir poreikių sąsają;
2. sužinoti mokinių nuomonę apie mokymosi turinį, apie tai, ko jie tikisi iš mokymo(si), kas jiems yra svarbu, besimokant solfedžio mokykloje;
3. išsiaiškinti motyvaciją skatinančias priemones ir veiksmus.

Tyrimo duomenų rinkimo metodai: mokslinės literatūros analizė ir anketinė apklausa, taikant uždaro tipo klausimą.

Tyrimo vykdymo laikas: 2024 m. 09–11 mėn.

Motyvai (lot. *movere* – judinti) – sąmoninga ar nesąmoninga veiksmo priežastis, kylanti dėl asmenybės ir objekto (situacijos), tenkinančio jos poreikius, interesus, vertybes, tikslus, sąveikos (Jovaiša, 2007, p.172). Motyvai – apibūdinami kaip veiklos stimulai, susiję su individo poreikių tenkinimu (Psichologijos žodynas 1993, p. 177). G. Butkienė, A. Kepalaitė (1996) motyvu vadina tai, kas atspindi žmogaus psichikoje vaizdo ir minties pavidalą ir nukreipia jo elgesį taip, kad būtų patenkintas tam tikras poreikis. Taigi dauguma autorių motyvą apibūdina kaip poreikį, t.y. poreikis duoda postūmį motyvo atsiradimui.

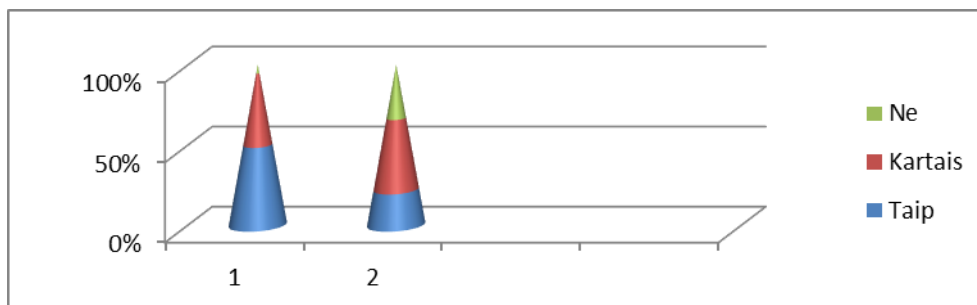
Poreikis – mokinių elgesio ir mokymosi veiklos pagrindas. Kadangi motyvai dažniausiai yra susiję su individo poreikių tenkinimu, geriausia būtų pažvelgti į motyvacijos ir motyvų problemą, remiantis poreikio ir motyvo santykiu. Poreikis perauga į motyvą, kai žmogus aptinka veiklos objektą, galintį tą poreikį patenkinti. Motyvacinėje sferoje yra išskiriami poreikiai (jie nusako aktyvumo priežastis) ir motyvai (nusako to aktyvumo tikslus).

Remdamiesi išdėstytais teiginiais, galime teigti, kad poreikis yra pagrindinis žmogaus aktyvumo šaltinis. Su mokymosi motyvacija betarpiškai siejasi ugdytinio pažintiniai, socialiniai poreikiai, kalbant apie muzikinę veiklą ypatingą reikšmę įgyja estetinių bei saviraiškos poreikių tenkinimas. Kita vertus, muzikos pedagogui vienodai svarbus yra ne tik ugdytinio poreikių tenkinimo, bet ir poreikio bei motyvacijos formavimo aspektas.

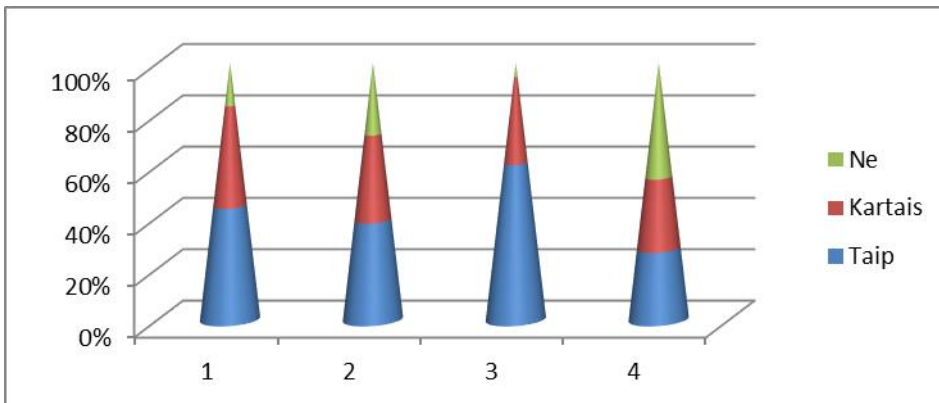
Siekiant gerinti pamokų kokybę bei sužinoti mokinių nuomonę apie mokymosi turinį, apie tai, ko jie tikisi iš mokymo(si), kas jiems yra svarbu, besimokant solfedžio discipliną mokykloje, Dembavos skyriuje buvo atliekamas tyrimas „Mokinio poreikių pažinimas ir motyvacijos formavimas solfedžio pamokoje“.

Tyrimas vykdytas naudojant apklausos raštu metodą mokiniams. Tyrime dalyvavo Panevežio r. muzikos mokyklos Dembavos skyriaus 18 įvairių specialybių 2–3 klasių mokiniai. Buvo pravestas įžanginis pokalbis su mokiniais, kurio metu paaiškintas tyrimo tikslas ir uždaviniai. Šiuo tyrimu norėta išsiaiškinti pažintinius, socialinius, fiziologinius poreikius, turinio perteikimo metodų aktualumą, pedagoginių, socialinių veiksnių įtaką mokinių mokymosi motyvacijai.

Tyrimo rezultatai

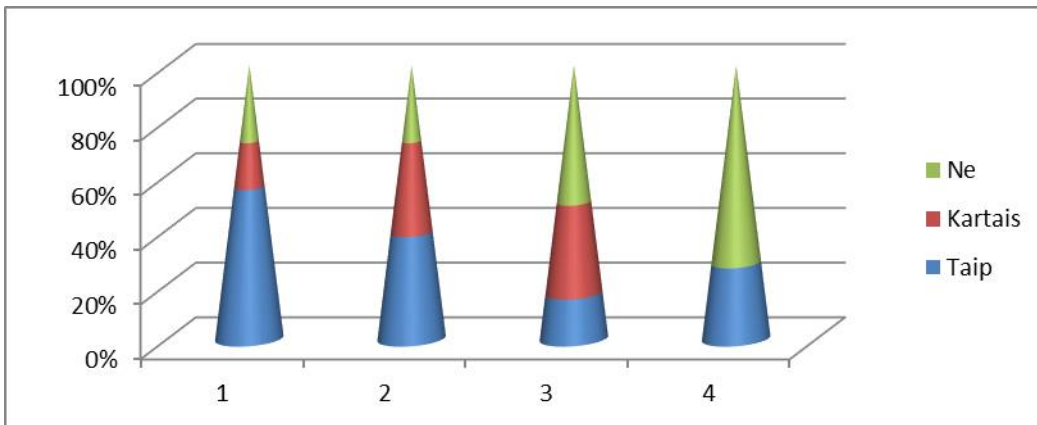

1. Solfedžio pamokoje man sekasi
2. Solfedžio pamoka yra sunki

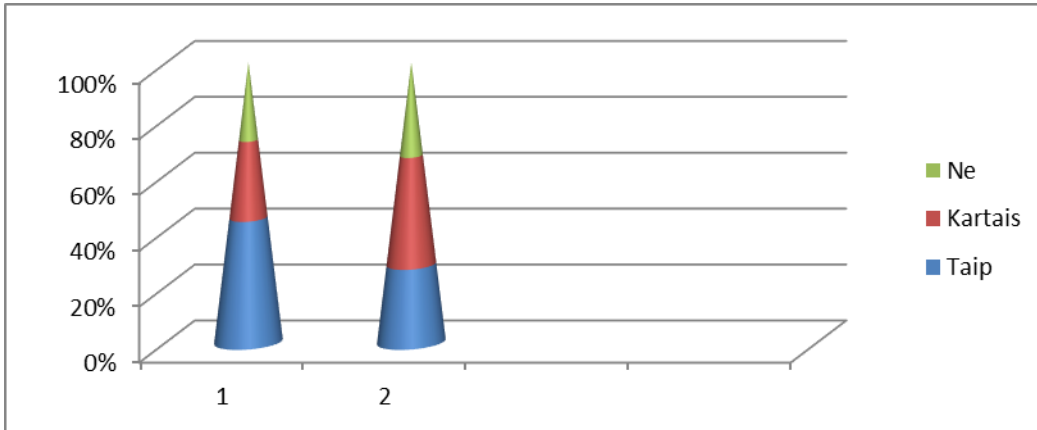
1. Pamokoje mokausi, nes noriu įgyti daugiau žinių
2. Pamokoje stengiuosi, nes noriu būti geriausiu
3. Kai tema įdomi, mokytis norisi labiau
4. Mokytis mane skatina būsimi atsiskaitymai

Iš rezultato, galime teigti, kad mūsų mokyklos moksleivių ryškūs asmeniai motyvai - jie žingeidūs, džiaugiasi savo veikla, rezultatais bei yra aukštos savivertės, nori būti lyderiais. Mažiausiai skatinantys į rezultatą orientuoti veiksniai - atsiskaitymai.

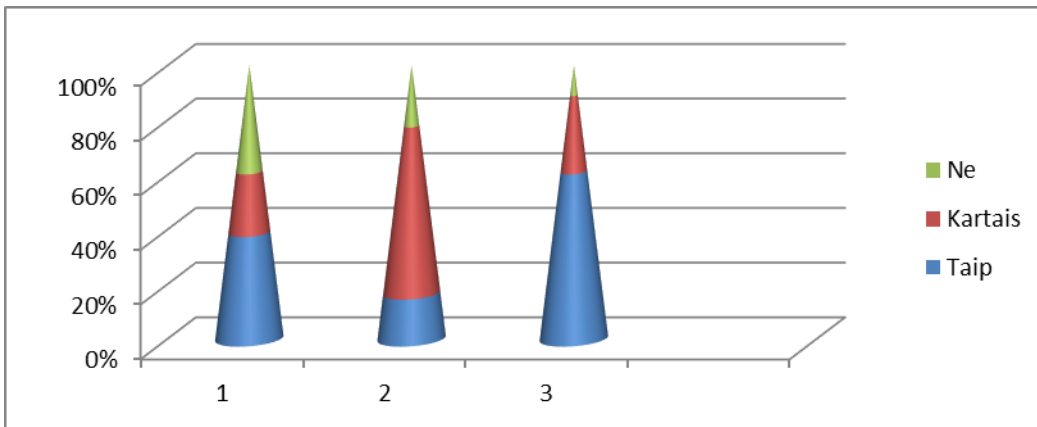
1. Patinka kūrybinės užduotys
2. Labiau patinka praktinės užduotys
3. Labiau patinka teorinės užduotys
4. Norėčiau užduočių namuose

Labiausiai moksleiviams patinka užduotys skatinančios kūrybiškumą. Praktines užduotis moksleiviai renkasi noriau, nei teorines. Tik 28% apklaustų moksleivių norėtų užduočių namuose, nedvejodami 72 proc. užduočių namuose atlikti nenori.

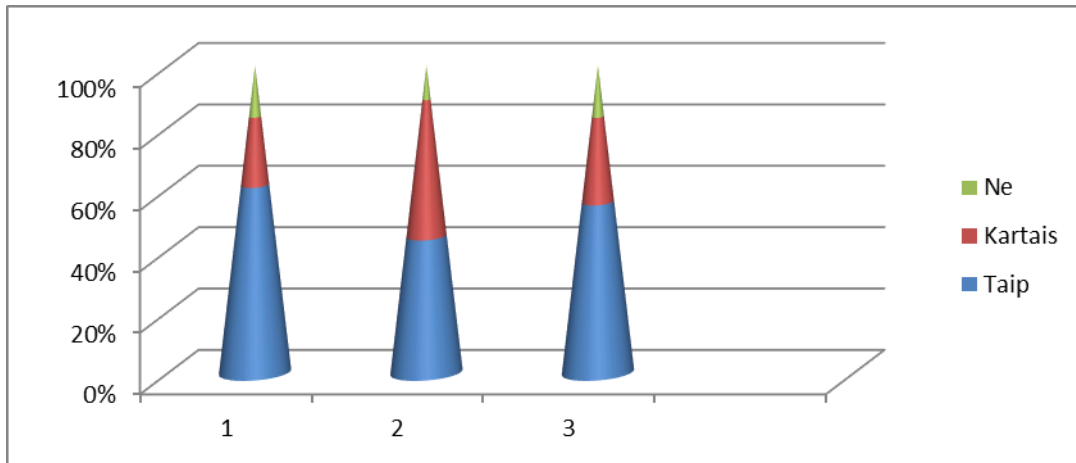
1. Mėgstu užduotis atlikti grupėje
2. Man patinka individualios užduotys

Beveik 45 proc. apklaustų moksleivių patinka atlikti su draugais, individualios užduotys moksleivius padalijo į tris vienodas skaičiumi grupes. Galima daryti išvadą, kad grupinis darbas, bendravimas ir bendradarbiavimas skatina moksleivių aktyvumą ir norą mokytis.

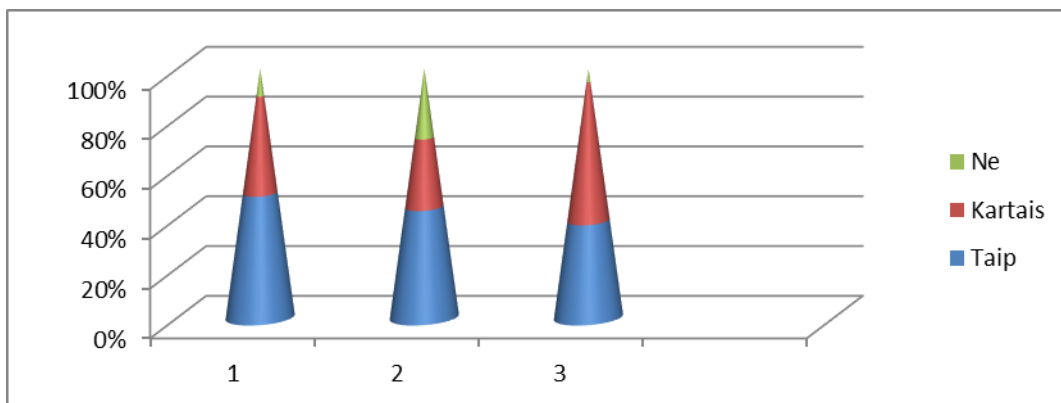
1. Triukšmas klasėje erzina
2. Į pamokas ateinu pavargęs, todėl nesinori mokytis
3. Smagiau mokytis, kai klasėje gera atmosfera

Rezultatai rodo, kad moksleiviams labai svarbi saugi, rami ugdymosi aplinka, gera savijauta. Bloga fiziologinė būsena mažina mokymosi motyvaciją daugeliai moksleivių labai ženkliai, gera nuotaika klasėje daugumą - skatina mokytis.

1. Labiau noriu mokytis, kai mokytoja mane giria
2. Kai mokytoja gerai išaiškina užduotį ir viską suprantu, tada man labiau norisi mokytis
3. Mokytojai skatina lankyti pamokas ir mokytis labiau

Moksleivius džiugina ne tik pagyros, jie vertina ugdomosios medžiagos pateikimą, turinio išaiškinimą bei kokybę. Keliama mokinio savivertė skatina tobulėti ir mokytis. Mokinio ir mokytojos tarpusavio santykis bei grįžtamieji ryšiai yra vieni stipriausių veiksnių, turinčių įtakos mokymuisi ir pasiekimams.

1. Tėvai domisi kaip man sekasi solfedžio pamokoje
2. Tėvai skatina lankyti pamokas ir mokytis labiau
3. Tėvai džiaugiasi gautais gerais pažymiais ir tai labiau paskatina mokytis

Šeimoje pradeda formuotis mokymosi motyvacija, nuostatos mokymosi atžvilgiu, emociniai santykiai su mokymusi. Džiugu, kad tarp socialinių motyvų didžiausią poveikį ir paskatinimą moksleiviams suteikia šeima, tėvų domėjimasis (50 proc.) ir skatinimas mokytis (45 proc.), pažymiai nėra tokie reikšmingi, kaip pastiprinimas.

Solfedžio žinių pritaikymas muzikavimo pamokoje

Džiugu, kad 50 proc. apklaustų moksleivių solfedžio žinias pritaiko muzikavimo pamokose. 28 proc. - kartais, 22 proc. nepasinaudoja įgytomis žiniomis.

Svarbiausios priemonės ir veiksniai mokinio motyvacijai skatinti:

- ♦ sėkmės ir bendradarbiavimo džiaugsmas pamokų metu;
- ♦ vaiko smalsumas (jį patenkina vis nauja mokymosi medžiaga ir patraukli mokymosi forma);
- ♦ mokytojo parenkamos veiksmingos užduotys, naudojami įvairūs mokymo(si) metodai ir strategijos, kad mokinys patirtų sėkmę;
- ♦ moksleiviams labai dažnai sėkmė labiau yra rezultatas, o ne procesas, todėl labai svarbu ne tik žinios bet ir emocinis bei socialinis ugdymas;
- ♦ mokymosi aplinka;
- ♦ patirtinis mokymasis suteikia mokymosi prasmę;
- ♦ kūrybiškas mokytojas - kūrybiški mokiniai. Skatinti kūrybiškumą, vieną esminių moksleivių asmenybės bruožų.

Tyrimą atliko mokyt. metodininkė Vaida Nevulienė